

Підзвітність місцевих депутатів

Досвід звітної кампанії за 2019 рік

Сумська міська рада

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Зміст

Вступ та методологія.....	3
Резюме	4
Практики звітування депутатів Сумської міської ради.....	5
Про «Атестацію депутатів місцевих рад»	8

Вступ та методологія

Громадська кампанія Атестація депутатів місцевих рад з 2015 року відстежує як місцеві депутати реалізують свої повноваження, а також надає зацікавленим місцевим депутатам сприяння в підвищенні рівня відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності своєї діяльності. Атестація депутатів місцевих рад охоплює весь комплекс здійснення прямих повноважень місцевих депутатів в частині відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності, який піддається оцінюванню на основі об'єктивних показників.

Восени 2020 року будуть обрані нові скликання місцевих рад. Враховуючи завершення повноважень місцевих депутатів чинних скликань, організація місцевими депутатами звітних кампаній набуває особливої ваги в частині надання громадянам інформації, необхідної для оцінки ними діяльності своїх місцевих представників. Особливу вагу для громадян, вочевидь, мають звіти тих місцевих депутатів, які будуть боротись за депутатські мандати на місцевих виборах 2020 р.

Очевидно, що викликом 2020 р. є загальнонаціональний карантин, який може мати вплив на організацію звітів депутатів за 4-й рік повноважень. Атестація депутатів місцевих рад зацікавлена в тому, щоб безпекові заходи якомога менше обмежували демократичні практики та, відповідно, можливості громадян у взаємодії з обраними представниками в місцевих радах. Зокрема, з цією метою, експерти кампанії «Атестація депутатів місцевих рад» пропонували місцевим депутатам підготовлений для них огляд технологічних рішень, які можуть допомогти виконати свій обов'язок і прозвітувати перед громадою.

Враховуючі згадані передумови цей звіт присвячено огляду практики звітування перед громадою депутатів міської ради обласного центру за результатами четвертого року повноважень.

Основою для цього аналізу була кампанія звітування депутатів про свою діяльність за 4-й рік повноважень, яка розпочалась наприкінці 2019 року. Кінцевою точкою оцінювання депутатської звітності є 17 липня 2020 року.

В частині звітних кампаній місцевих депутатів цей звіт охоплює питання:

- Нормативно-правового та організаційного забезпечення звітування депутатів з боку міської ради;
- Загальних відомостей про депутатів, які виконали вимогу закону щодо звітування;
- Практик організації публічних звітів депутатами;
- Впливу карантину на організацію публічних звітів депутатами;
- Змістовного наповнення звітів;
- Забезпечення підзвітності використання коштів депутатських фондів.

Джерелами інформації для аналізу практик звітування місцевих депутатів виступали:

- офіційні сайти міських рад;
- персональні сайти депутатів та сайти партій;
- офіційні сторінки депутатів, фракцій та партій у соціальних мережах;
- повідомлення у засобах масової інформації щодо звітування депутатів;
- інформація, яку надавали депутати та їх помічники;
- відповіді на запити на публічну інформацію.

Резюме

Звітування депутатів Сумської міської ради відбувається згідно Закону України "Про статус депутата місцевих рад", Статуту територіальної громади міста Суми, а також Регламенту Сумської міської ради.

Міська рада надає можливість оприлюднення на офіційному сайті звітів, анонсів про публічний звіт, а також інформації про вже проведений публічний звіт.

Рівень звітування депутатами про свою роботу за 2019 рік є значно нижчим, ніж у попередні роки. Станом на лютий 2020 року свої звіти підготували та оприлюднили лише три депутати - Олександр Сагач, Ігор Перепека, Юрій Перепека. Згодом звіти подали ще дев'ять депутатів. Таким чином, станом на 17 липня 2020 року наявні звіти 12 із 42 депутатів, що складає менше третини від загального складу депутатського корпусу.

Ще менш поширеними є публічні звіти. Лише 2 депутати – Євген Косяненко і Дмитро Хандурін провели публічне звітування перед виборцями округу. Інші ж обмежилися оприлюдненням звітів на сайті міської ради. Варто зауважити, що на практику публічного звітування вплинули карантинні обмеження. Геннадій Гризодуб, Ігор Перепека та Юрій Перепека проводили публічне звітування у минулі роки, однак цього року, за їх словами, не змогли цього зробити через обмеження масових заходів. Практика онлайн-звітування не застосовувалася.

Жоден депутатський звіт за 2019 рік не відповідає вимогам Закону України "Про статус депутата місцевих рад" в повній мірі. Найбільш повними є звіти Євгена Косяненка, Олександра Сагача та Володимира Чепіка. Як правило, депутати не інформують виборців про прийняті рішення Сумською міською радою. Значна частина депутатів не звітує про свою персональну участь в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень ради та її органів.

Звіти, які були подані до секретаріату Сумської міської ради, оприлюднені на офіційному сайті. Всього на сайті оприлюднено 11 звітів.

Інформація про використання коштів депутатського фонду окремо не оприлюднюється міською радою і зазначається у депутатських звітах.

Лише у семи депутатських звітах у повній мірі відображена інформація про використання коштів міського бюджету на виконання виборчих програм і доручень виборців. Частина депутатів вказує назви департаментів, через які було спрямовано кошти, або соціальну сферу, але не вказує об'єкти. Також поширена практика надання матеріальної допомоги громадянам, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Слід зазначити, що востаннє моніторинг діяльності депутатів Сумської міської ради в рамках кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" здійснювався у 2018 році.

Протягом 2018-2019 років рівень підзвітності депутатів Сумської міської ради значно знизився. Переважна частина депутатів не звітує взагалі. Публічні звіти є одиничними випадками. У звітах не повністю відображена інформація про діяльність депутата та міської ради.

Значна кількість депутатів аргументують відсутність звітів тим, що це не цікаво виборцям. Слід зауважити, що терміни звітування за 2019 рік частково співпали із початком карантинних обмежень.

Ще одним фактором низького рівня виконання норм закону "Про статус депутатів місцевих рад" може бути закінчення каденції. Частина депутатів, які не планують балотуватися на наступний термін, недбало ставляться до своїх обов'язків, зокрема і в частині звітування перед виборцями.

Практики звітування депутатів Сумської міської ради

- **Нормативні та організаційні засади для звітних кампаній депутатів Сумської міської ради**

Відповідно до ст. 16 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" депутат періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов'язаний звітувати про свою роботу.

Відповідно до ст. 79 Статуту територіальної громади міста Суми депутат міської ради є підзвітним виборцям свого виборчого округу. Він періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов'язаний звітувати про свою роботу перед виборцями свого виборчого округу. Міська рада визначає орієнтовні строки проведення звітів депутатів міської ради перед виборцями.

Звіт депутата міської ради може бути проведено у будь-який час на вимогу зборів громадян за місцем проживання, трудової діяльності або навчання, а також органів самоорганізації населення.

Депутат міської ради не пізніше як за сім днів повідомляє виборців про час і місце проведення звіту через місцеві засоби масової інформації або в інший спосіб.

Звіт депутата міської ради повинен містити відомості про його діяльність у раді та її органах, до яких його обрано, а також про його роботу у виборчому окрузі, про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень міської ради, її органів, а також доручень виборців.

Виборці можуть давати своєму депутатові міської ради доручення на зборах під час його звітів чи зустрічей з питань, що впливають з потреб виборчого округу чи міської громади в цілому. Доручення виборців не повинні суперечити законодавству України, а їх виконання має належати до відання міської ради та її органів.

Депутат міської ради періодично інформує своїх виборців про результати розгляду радою та її виконавчими органами доручень виборців та особисту участь в організації їх виконання.

Відповідно до ст. 3 Регламенту Сумської міської ради прозорість та гласність роботи міської ради забезпечується шляхом обов'язкового розміщення на офіційному сайті міської ради усієї відкритої інформації, зокрема звітів депутатів перед виборцями.

Спеціальне рішення міської ради, яке б регламентувало порядок звітування, відсутнє.

Відділ організації діяльності ради кожного року нагадує депутатам про необхідність звітування та розміщує звіти на сайті. За запитом депутата для проведення звіту може надаватися приміщення.

- **Загальні відомості про звітну кампанію за результатами 4-го року повноважень**

Аналіз звітування депутатів Сумської міської ради здійснювався за такими критеріями: наявність звіту, публічне звітування, оприлюднення звіту, відповідність звіту вимогам закону, інформування ради про звіт, а також інформування виборців про використання коштів депутатського фонду.

Лише 12 з 42 депутатів Сумської міської ради склали звіт про свою діяльність у 2019 році. Це значно менша кількість, у порівнянні з 2016-2018 роками. Можливою причиною такого низького показника є відсутність громадського моніторингу у попередній рік. Ще однією причиною може бути закінчення каденції і депутати, які не планують балотуватися на наступний термін, недбало ставляться до своїх обов'язків.

В лютому 2020 року свої звіти оприлюднили лише Олександр Сагач, Ігор Перепека, Юрій Перепека, Ще дев'ять депутатів зробили це пізніше. Частина депутатів

оприлюднила свої звіти у липні, після того як отримала звернення від активістів громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад".

11 звітів є опублікованими у відкритих джерелах та сайті Сумської міської ради. Ще один депутат - Дмитро Хандурін свій звіт виготовив у вигляді листівки і його розповсюдив серед виборців округу.

- **Організація публічних звітів депутатами**

Лише два депутати міської ради – Євген Косяненко та Дмитро Хандурін звітували на відкритих зустрічах. Звітування проводилося перед виборцями округу.

Варто відзначити, що частина депутатів вважає, що публічне звітування не потрібне, оскільки вони проводять регулярні зустрічі з виборцями. Також частина депутатів не розуміє різниці між публічним звітом і зустріччю з виборцями.

- **Вплив карантину на організацію публічних звітів депутатами**

На кількість публічних звітів вплинули карантинні обмеження, пов'язані з COVID-19. Так за словами Геннадія Гризодуба, Ігоря Перепеки та Юрія Перепеки, публічні звіти не проводилися через заборону масових заходів. У попередні роки ці депутати звітували публічно.

Ніхто з депутатів не використав можливості провести звітування із застосуванням сучасних технологій, зокрема у форматі відеоконференції.

- **Змістовне наповнення звітів депутатів**

Більшість звітів депутатів містять інформацію про роботу у виборчому окрузі, виконання доручень виборців, про діяльність депутата в раді та її органах. Жоден зі звітів не відповідає повністю всім критеріям, визначених у законі. Звіти трьох депутатів – Євгена Косяненка, Олександра Сагача та Володимира Чепіка відповідають чотирьом з п'яти критеріїв.

Як правило, у звітах йдеться про благоустрій прибудинкових територій, встановлення дитячих майданчиків, ремонт доріг, тротуарів, ліфтів та покращення матеріально-технічної бази освітніх та медичних закладів.

Окрім обов'язкових вимог, передбачених законом, депутати звітують і про свою громадську діяльність. Євген Косяненко (За Україну!) вказує, що він організував для виборців дві зустрічі з регіональним координатором програми розвитку ООН з досягнення цілей сталого розвитку в Сумській області. Мешканці мали змогу познайомитися з проектом ЄС/ПРООН «Об'єднання співвласників будинків для впровадження сталих енергоефективних рішень» (HOUSES) та поставити координатору питання, що їх найбільше хвилюють. Оксана Малюк (Європейська солідарність) у своєму звіті зазначає, що постійно підтримує громадську організацію «Товариство допомоги особам з інвалідністю унаслідок інтелектуальних порушень «Феліцитас». Віталій Жиленко (ОПЗЖ) зазначає, що виборці звертаються до нього за юридичними консультаціями та порадами і він докладає зусиль для вирішення проблем.

Валерій Заїка (позафракційний) у своєму звіті звертає увагу на відсутність реакції міської влади на його депутатські звернення : "У моїй діяльності як депутата запити, звернення – єдиний інструмент, через який можливо впливати на так звану "владу в м. Суми" та вирішувати проблеми виборців. Мною за минулий рік було підготовлено 26 депутатських запитів та звернень, на які я, на жаль, отримав тільки відписки."

Як правило, депутати не вказують у звітах інформацію про роботу міської ради та прийняті нею рішення. Депутати розглядають звіт як документ про власну діяльність, а не всієї ради

• Звітвання про використання коштів депутатського фонду

Сумська міська рада Рішенням № 1105 – М від 29.12.2011 року затвердила Порядок використання коштів міського бюджету на виконання виборчих програм і доручень виборців.

У 2019 році на виконання виборчих програм і доручень виборців депутат міг спрямувати 350 тис. грн. бюджетних коштів.

Відповідно до Порядку спрямування коштів відбувається через заяви, які подаються особисто депутатами Сумської міської ради до головних розпорядників бюджетних коштів.

У заяві вказуються:

- сума коштів, яка направляється на витрати;
- напрямки використання коштів (у разі направлення коштів на виконання міських цільових програм – зазначити назву програми);
- назва, поштова адреса установи, організації (на утримання якої направляються кошти);
- адреси інших об'єктів, на які направляються кошти (капітальний ремонт житла, благоустрій міста);

Подана депутатом Сумської міської ради заява, опрацьовується головними розпорядниками бюджетних коштів протягом 7 днів з дати її надходження та направляється до фінансового управління Сумської міської ради з супровідним листом.

Сумською міською радою не здійснюється окреме оприлюднення інформації про використання коштів на виконання доручень виборців. Відповідну інформацію зобов'язані надавати самі депутати у своїх звітах, які оприлюднюються у їхніх профілях на сайті ради.

Однак лише у семи депутатських звітах відображена повна інформація про спрямування бюджетних коштів із зазначенням суми та назви об'єкту. Частина ж депутатів у своїх звітах обмежилася зазначенням департаменту, через який було спрямовано кошти, без конкретизації на які саме доручення чи об'єкти ці кошти було витрачено. Такий звіт не є повним і не дозволяє виборцю контролювати витрати коштів платників податків.

Також частина депутатів спрямовує кошти на надання матеріальної допомоги громадянам, які опинилися у складних життєвих обставинах. Як правило, імена та прізвища громадян у звітах не відображаються з міркувань захисту персональних даних.

Виходячи з вищенаведеного, рівень проінформованості громадян про видатки місцевого бюджету на виконання доручень виборців є низьким.

Про «Атестацію депутатів місцевих рад»

Для чого ми існуємо: Щоб підвищувати відповідальність депутатів місцевих рад та допомагати громадянам дізнаватись більше про їх місцевих обранців

На що ми націлені

- збільшення доступності інформації про всі аспекти реалізації повноважень місцевих депутатів, охоплених кампанією Атестація депутатів місцевих рад;
- покращення показників відповідності діяльності депутатів місцевих рад, охоплених кампанією, стандартам відкритості, прозорості, доброчесності, підзвітності;

Наша маленька історія:

Започатковано в 2015 р. в Одесі.

Апробовано в 2016 р. в 7-ми місцевих радах Одеської обл., включаючи Одеську міську та Одеську обласну.

З 2017 р. разом з партнерами кампанія реалізується в 8-ми обласних центрах;

З 2018 р. разом з партнерами реалізується в 15-ти обласних центрах та Києві.

Географія: Одеська область (загалом та міста Одеса, Ізмаїл, Рені, Білгород-Дністровський, Роздільна), Вінниця, Івано-Франківськ, Київ, Кропивницький, Львів, Луцьк, Миколаїв, Полтава, Рівне, Суми, Харків, Херсон, Хмельницький, Черкаси та Чернігів.

Що ми робимо в рамках ініціативи:

- Безперервне спостереження за діяльністю депутатів місцевих рад по показникам відкритості та прозорості, підзвітності та доброчесності;
- Персональна, виражена у доступному форматі оцінка річних результатів діяльності місцевих депутатів;
- Експериментальна перевірка здійснення прийому виборців місцевими депутатами;
- Буклети та онлайн-мапи для кожного залученого міста з актуальною та перевіреною інформацією про контакти місцевих депутатів, адреси та графік проведення прийому;
- Опитування експертів для збалансування оцінювання по об'єктивним показникам;
- Персональні рекомендації кожному депутату за підсумками спостереження та оцінки;
- Символічні нагороди найкращим депутатам;
- Щомісячне інформування про діяльність місцевих депутатів кожного міста;
- Інформаційно-просвітницькі заходи для молоді: дискусії та міні-квізи;
- Публічні: прес-конференції по результатам експериментальної перевірки здійснення прийому виборців, круглі столи для обговорення підсумків оцінювання;
- Створення та поширення реєстрів приватних інтересів 12 міських рад обласних центрів
- Навчання для депутатів з питань підвищення стандартів своєї діяльності
- Просування змін до нормативно-правових актів місцевих рад, які сприяють комплексному вирішенню проблем відповідальності місцевих депутатів

- Надання персональних консультацій місцевим депутатам з питань підвищення стандартів своєї діяльності

Сайт ініціативи

<https://attestation.in.ua>

Facebook:

[сторінка кампанії Атестації місцевих депутатів](#)

До кого звертатись:

Одеська область та реалізація кампанії в цілому

[Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України»](#)

Вінниця

[Громадська організація "Центр громадської активності "Результат"](#)

Дніпро

[Громадська організація «Інститут Громадської Експертизи»](#)

Івано-Франківськ

[Громадська Організація "Центр Політичних Студій](#)

Київ

[Антикорупційна платформа "Інтегриті ЮА"](#)

Кропивницький

[ГО «Асоціація політичних наук»](#)

Львів

[ОПОРА Львів](#)

Луцьк

[Центр Політичного Аналізу та Виборчого Консалтингу](#)

Миколаїв

[ГО «Агентство економічного розвитку»](#)

Полтава

[ГО «Полтавська платформа»](#)

Рівне

[ОПОРА Рівне](#)

Суми

[ГО «Центр суспільних досліджень»](#)

Харків

[ОПОРА Харків](#)

Херсон

[ХОГО Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень](#)

Хмельницький

[ГО «Хмельницька ініціатива»](#)

Черкаси

Черкаська обласна організація «Комітет виборців України»

Чернігів

ГО «Агенція міських ініціатив»